

กระบวนการในการตรากฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 บัญญัติไว้ดังนี้

1. ผู้มีสิทธิเสนอกฎหมาย มาตรา 63 บัญญัติไว้ว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน เป็นผู้ที่มีสิทธิในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นผู้มีสัญชาติไทย บุคคลที่แปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง
3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วัน นับถึงวันเลือกตั้ง

2. ขั้นตอนการตรากฎหมาย การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน ร่วมกันเข้าชื่อเสนอมิ 3 วาระ ดังนี้

วาระที่ 1 ขั้นรับหลักการ สมาชิกผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้พิจารณาและลงมติว่าจะรับหรือไม่รับหลักการ โดยมีการอภิปรายของสมาชิกอย่างกว้างขวาง ประธานสภาจะเปิดโอกาสให้ผู้เสนอร่างชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติในการประชุม เมื่อสภาลงมติรับร่างพระราชบัญญัตินั้นก็เข้าสู่การพิจารณาในลำดับต่อไป แต่ถ้ามีมติไม่รับร่างพระราชบัญญัตินั้นก็จะตกไป

วาระที่ 2 การพิจารณาในรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติ จะทำในรูปแบบคณะกรรมการเต็มสภาคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนทำหน้าที่กรรมาธิการพิจารณาร่างกฎหมายนั้น หรือจะทำในรูปของคณะกรรมาธิการที่สภาแต่งตั้งจะแต่งตั้งจากสมาชิกบางคนเข้ามาเป็นกรรมาธิการ เพื่อศึกษากฎหมายแล้วจึงนำเสนอต่อสภา เพื่อให้พิจารณาต่อไป โดยสมาชิกจะมีการพิจารณากว้างขวาง

วาระที่ 3 ขั้นการลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ในกรณีที่มติดีเห็นชอบประธานสภาผู้แทนราษฎรจะส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

การพิจารณาในวุฒิสภาจะเป็น 3 วาระเช่นเดียวกับการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร แต่มีระยะเวลาที่กำหนดที่ชัดเจน โดยจะต้องพิจารณาให้เห็นแล้วเสร็จภายในหกสัปดาห์ แต่ถ้าวุฒิสภาพิจารณาไม่ทันตามกำหนดถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบ โดยถ้าพิจารณาเห็นชอบให้นายกรัฐมนตรีนำร่างกฎหมายนั้นขึ้นทูลเกล้าพระมหากษัตริย์เพื่อลงพระลงปรมาภิไธยและประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป แต่ถ้าวุฒิสภาลงมติไม่เห็นชอบให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อไปแก้ไขต่อไป ในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันเมื่อพ้นแล้ว และถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว